

Geld en capaciteit grootste probleem bij toelating nieuwe middelen

Expertpanel 'Off-label-use' pleit voor samenwerking tussen alle partijen

Afgelopen zomer organiseerde vakblad Boom in Business het forum: 'De onderzoeksagenda van de toekomst, wie gaat die bepalen?'. Een van de conclusies: het is cruciaal voor de boomteelt dat een breed pakket middelen overeind blijft. Met een vervolgforum op 29 oktober ging een groepje direct betrokkenen verder in debat over off-label use. Boom in Business doet verslag.

Auteurs: Hein van Iersel en Ruud Jacobst

Het probleem: boomkwekers constateren dat de gifkast in een hoog tempo leger en leger dreigt te raken. Vooral op het gebied van herbiciden heeft de aanpassing van etiketten die het afgelopen jaar heeft plaatsgevonden tot serieuze problemen geleid. Hetzelfde gaat waarschijnlijk gebeuren als de komende jaren de etiketten voor fungiciden en insecticiden opnieuw worden bekeken. Niemand van ons panel durft een voorspelling te doen, maar eigenlijk lijkt iedereen er in meer of mindere mate van overtuigd dat gebruiksmogelijkheden van bestaande middelen op dit gebied verder zal worden ingeperkt. De herevaluatie van etiketten van gewasbeschermingsmiddelen heeft zijn oorsprong in het feit dat gebruiksaanwijzingen op de huidige etiketten niet voor de volle honderd procent zijn gebaseerd op onderliggend onderzoek. Bij de nieuwe etiketten wordt dat wel meegenomen. In de praktijk heeft dat bij de herbiciden geleid tot aantal stevige beperkingen van het aantal bespuitingen. Bart Faassen, voorzitter van de vakgroep bos- en

haagplantsoen heeft dit zelfs de belangrijkste bedreiging van de boomteeltsector genoemd. Nu is dit een bericht van alle tijden. Verscherping van middelengebruik is misschien al tientallen jaren bezig en nog steeds lijken kwekers te kunnen beschikken over een heel behoorlijk pakket.

Steward

Bij de aftrap van het forum geeft Peter van Dongen (Telermaat) meteen een waarschuwing uit aan de boomkwekerijsector: 'Ik denk dat op eindgebruikersniveau kwekers nog maar half in de gaten hebben wat ons staat te wachten. Daar leeft het besef nog niet dat we tegen een probleem aan gaan lopen. En wat moeten we doen om een en ander beheersbaar te houden?' Van Dongen geeft meteen een voorbeeld. Een voorbeeld dat volgens hem is opgelost door de handel en niet door betrokken partijen als bijvoorbeeld de brancheorganisaties. Er dreigde een verbod op het insecticide Steward, doordat licentiehouders Dupont niet langer toekomst zag in

Deelnemers aan het forum Off-label-use op dinsdag 29 oktober in Hotel Van der Valk in Vianen:

- Wes Janssen (*Technisch adviseur fruitteelt en boomteelt - Bayer*)
- Eric Mulders (*Bestuurslid Treeport Zundert*)
- Fons van Kuik (*Senior onderzoeker gewasbescherming en boomziekten - WUR*)
- Peter van Dongen (*Directeur Telermaat*)
- Miriam Bredevelde Bulk (*Coördinator Effectief Middelenpakket - LTO*)
- José van Bijsterveldt (*Senior Officer Plant Health - NVWA*)
- Wilco Dorrestijn (*Senior Adviseur Sierteelt - DLV Plant Team Boomteelt*)
- Helma Verberkt (*Specialist Gewasbescherming - LTO Groeiservice / LTO Glaskracht Nederland*)
- Jan Veltmans (*Portefeuillehouder gewasbescherming - LTO Vakgroep Bomen en Vaste Planten*)

Eric Mulders (Bestuurslid Treeport Zundert)

deze toelating. Gelukkig wilde Syngenta de licentie overnemen, maar voorzag dat het nog drie jaar zou gaan duren voordat het dossier op orde zou zijn. De handel heeft daarop de complete voorraad opgekocht, zodat het middel – via een de vluchtroute van een verlengde opgebruiktermijn – in ieder geval beschikbaar zou blijven in de drie jaar dat er geen licentiehouder zou zijn. Jan Veltmans van de LTO vakgroep bomen en vaste planten vindt dat Van Dongen de situatie te sim-

pel voorstelt. Zijn vakgroep zou wel degelijk actie hebben ondernomen en meer dan alleen een brief naar Nefyto. Beide partijen begraven gelukkig de strijdbijl meteen, maar de boodschap komt wat betreft Van Dongen duidelijk over: er is te weinig overleg tussen handel en belangenbehartigers. We zijn allebei met hetzelfde bezig, maar zijn niet op de hoogte van elkaars handelen in dit dossier.' In de redactieslag van het artikel gaat Van Dongen nog een stap verder: 'Als ik zie hoe

de sector worstelt om tijd en geld vrij te maken aan dit onderwerp, is het voor mij onbegrijpelijk dat ze de uitgestoken hand van de handel niet accepteert om middelen sneller en beter toegelaten te krijgen. Ik denk dat wij met het juiste overleg in staat zouden zijn substantieel toe te voegen aan de versnelling van procedures.'

Fons van Kuik (Senior onderzoeker gewasbescherming en boomziekten - WUR)

Helma Verberkt (Specialist Gewasbescherming - LTO Groeiservice / LTO Glaskracht Nederland)

Jan Veltmans (Portefeuillehouder gewasbescherming - LTO Vakgroep Bomen en Vaste Planten)

Ingewikkeld

Het is een verwijt dat later in de ochtend nog veel terug zal komen. Het dossier gewasbescherming is razend ingewikkeld, ook voor mensen die er bij wijze van spreken dagelijks bij betrokken zijn, aat staan voor de gewone boomkweker. Voor hem is het bijna onmogelijk om te weten waar de discussie over gaat. Cruciaal probleem daarbij is vooral de beperking van geld en menskracht bij het afhandelen van de dossiers. Sinds enige jaren bestaat het systeem van Coördinatoren Effectief Middelen Pakket (Cemp). Miriam Bredevelde is ook bij het forum aanwezig, maar geeft aan dat ze slechts twintig procent van haar tijd kan vrijmaken voor de sector. Oplossen van knelpunten in de sector is daarmee, ook gezien de enorm grote variatie in gewassen, een onhaalbare en bijna onbetaalbare zaak. Concreet met het fonds 'kleine toepassingen' los je hooguit één knelpunt per jaar op.

Onduidelijkheid

Volgens Wilco Dorresteyn (DLV Plant Team Boomteelt) heerst er in de sector nog steeds veel onduidelijkheid over het middelengebruik. 'De kweker snapt gewoon niet dat een middel het ene jaar wel en het ander jaar niet mag worden

José van Bijsterveldt (Senior Officer Plant Health - NVWA)

gebruikt. In de beleving van ondernemers is de toelating ingetrokken, terwijl dat niet het geval is.' Ook Helma Verberkt (LTO Groeiservice / LTO Glaskracht Nederland) benadrukt de onduidelijkheid in de sector: 'Toelatingen zijn beperkt tot maar een bepaald gewas of groep gewassen. Er is onbegrip over waarom je die toegelaten middelen niet kunt toepassen op overige producten, waarmee grotere problemen in de teelt opgelost kunnen worden. Dat is volgens mij de huidige situatie.'

'De kweker denkt bij off-label use al gauw: dan kan ik alles gebruiken. Als je dan wat verder in de materie verdiept blijkt het toch allemaal niet zo simpel te zijn'

Een veel gehoorde oplossing: zorg dat boomkwekers voor eigen risico middelen mogen gebruiken die voor andere teelten al een toelating hebben. Dit systeem van *off-label use* is in Engeland wettelijk toegestaan, in Nederland nog niet. Op het

Miriam Bredevelde Bulk (Coördinator Effectief Middelenpakket - LTO)

mingsmiddelen binnen bepaalde boomkwekerijgewassen zou de zogeheten Kleine Uitbreiding Gebruiksgebied (Kug) kunnen zijn. Wes Janssen (Bayer): 'Probleem met die Kleine Uitbreiding Gebruiksgebied (Kug) is dat de boomteelt als geheel ongeveer 17.000 hectare omvat en daarmee buiten de normen van een kleine toepassing valt. Als een gewasgroep onder de 5.000 hectare valt, zou een KUG aangevraagd kunnen worden. Als je dit voor herbiciden zou doen voor bijvoorbeeld buxus, dan mag datzelfde middel niet bruikbaar zijn in de rest van de boomteelt. Dat is zeker bij herbiciden altijd het geval. Een middel moet dus specifiek voor één specifieke teelt gebruikt worden en niet voor andere teelten. Daar struikelt de Kug-route volgens Janssen steeds over. De oplossing zou zijn om middelen niet voor de Gewasgroep Boomkwekerij aan te vragen, maar voor een gewasgroep als bijvoorbeeld bos- en haagplantsoen, coniferen of laanbomen. Al deze teelten op zich blijven ruim onder de 5000 hectare grens. Off-label use lijkt daarmee bijna hetzelfde als Kug, maar er is een essentieel verschil. Off-label use is voor alle producten bruikbaar. Bij Kug moet de toepassing van een middel hetzelfde zijn, bijvoorbeeld een bespuiting op het blad. Voordeel

Peter van Dongen (Directeur Telermat)

van Kug is dat er geen aanvullend onderzoek nodig is naar effectiviteit en fytotoxiciteit. Het risico op spuitschade ligt wat dat betreft bij de kweker. Hoewel dit natuurlijk extra verantwoordelijkheid met zich meebrengt voor de adviseur in kwestie. Miriam Bredevelde legt het nog een keer uit: Het verschil is dat in Engeland de overheid een tweede etiket uitgeeft (off-label), terwijl het in Nederland een uitbreiding is van het etiket van de toelatingshouder. In beide landen is het echter zo dat er een toelatingsdossier achter moet zitten die aan de eisen voldoet. Maar het is dus niet zo dat er in Engeland 'zomaar' middelen uit de voedingsgewassen voor de sierteelt gebruikt mogen worden.

Cemp

De toepassing van Kug moet actief worden aangedragen door een partij uit de sector of de industrie. Aangewezen partij is bijvoorbeeld de Cemp, die kan registreren welke knelpunten er in de sector aanwezig zijn en welke middelen daarvoor eventueel in aanmerking zouden komen. Deze procedures kunnen eventueel gefinancierd worden door de Stichting Kleine Toepassingen. Hierin is door de industrie en de ministerie van Economische Zaken geld gestort. In 2013 zouden

de beschikbare middelen niet zijn opgebruikt. Om een middel voor de boomkwekerij geregistreerd te krijgen, zijn er volgens Janssen van Bayer drie routes mogelijk. Janssen: 'Er is natuurlijk de reguliere route, via wederzijdse erkenning, en er is een minor use route. Daar kan niemand van afwijken, want zo is de wet sinds vorig jaar.' Dorresteyn van DLV: 'Voor een kweker is het belangrijk dat hij weet dat er verschillende manieren zijn om een toelating aan te vragen en dat er hierdoor ook een verschil in kosten is. Kwekers moeten beseffen dat er wel degelijk iets gebeurt, maar dat alles veel tijd kost en dat off-label-use niet de makkelijke oplossing is, zoals wel wordt gedacht.'

Producenten

Van Kuik: 'We weten allemaal dat de boomkwekerij een kleine teelt is voor producenten van gewasbeschermingsmiddelen. Hoe kunnen we zorgen dat alle gewasbeschermingsfabrikanten meer geneigd zijn om specifiek voor de boomteelt middelen toegelaten te krijgen?' Van Kuik zegt daarmee met zoveel worden dat eigenlijk alleen Bayer –die aanwezig is bij het forum- een actief beleid gericht op de boomteelt voert. Janssen van Bayer komt gelukkig op voor zijn

De toepassing van Kug moet actief worden aangedragen door een partij uit de sector of de industrie. Aangewezen partij is bijvoorbeeld de Cemp

concullega fabrikanten: 'De meeste fabrikanten hebben donders goed in de gaten dat ze in hun reguliere toelating voor bijvoorbeeld de fruitteelt ook de boomteelt mee kunnen nemen.' Toch pleit Janssen in deze ook voor meer actie vanuit de sector: 'Een fabrikant die zich richt op grote agrarische oppervlakten, dat is niet automatisch de fabrikant die zich richt op kleine toepassingen. De sector kan deze partijen actiever benaderen met de boodschap: 'Jongens, denk ook eens aan ons. Dat is een actie die je als sector zou kunnen doen.'

Begrip

Volgens Dorresteyn is er in de boomkwekerij weinig tot geen begrip voor alle geldende regels: 'De ondernemer die een specifiek probleem heeft, wil

geholpen worden en het maakt hem niet uit hoe dat geregeld wordt. Neem trips in de boomkwekerij. Het middelenpakket in de boomkwekerij is beperkt. De ondernemer zal vragen waarom een middel wel in de groenteelt en niet in de boomkwekerij gebruikt mag worden.' Volgens Fons van Kuik heeft de hele sector een verantwoordelijkheid: 'Die kweker heeft middelen nodig. Wij moeten met z'n allen zorgen voor dit middel, maar val de individuele kweker nou niet steeds lastig met ingewikkelde details. De kweker wil resultaat zien.' Bij dit laatste sluit boomkweker Eric Mulders (bestuurslid Treeport Zundert) volmondig aan: 'Hou het simpel, want ondernemers zijn halverwege dit gesprek al afgehaakt.' Veltmans hoort het verhaal van Mulders aan en is wat optimistischer: 'Als je het goed uitlegt dan snapt een kweker het best wel. De ondernemer van deze tijd is anders en weet best wat er in het veld speelt. Natuurlijk is er vaak onbegrip van 'waarom mag het in die-en-die teelt wel en mag ik het niet', maar als je het uit kunt leggen dan wordt dat begrepen.'

Wetgeving

Om dingen voor eens en altijd grondig gewijzigd te krijgen, is volgens Janssen een wijziging in de wetgeving noodzakelijk. Fons van Kuik: 'Als we hier constateren dat het aan de wetgeving ligt, dan zou ik zeggen dat we die moeten aanpassen. Maar dat is toch niet haalbaar.' Fons van Kuik ziet meer in het vergaren van voldoende fondsen bij betrokken partijen om het dossier op orde te krijgen en toelating in orde te krijgen. Dan is een aanpassing van de wet niet noodzakelijk.

Regie ontbreekt

In de hele discussie rond off-label use ontbeert het de boomkwekerij volgens Janssen aan een 'leider'. 'Er is te weinig regie. Er zou eigenlijk maar een instantie, en dat is het LTO daar de kar zou moeten trekken. Veltmans: 'We zijn bezig om te kijken hoe we de mensen nog effectiever in kunnen zetten, gestructureerder, en ook om contacten beter te laten verlopen. Fons van Kuik: 'We kunnen constateren dat het ook een probleem is van de sector zelf, het capaciteitsprobleem. En dat is ook wat je aan de kwekers best kunt uitleggen. Een capaciteitsprobleem kun je oplossen door meer geld.' Veltmans: 'Je kunt ook zeggen: we betalen allemaal 2 euro per kilo meer. Wij zijn nu wij met Agrodis en Nefyto aan het kijken of we daar niet iets voor kunnen verzinnen.'

Wilco Dorrestijn (Senior Adviseur Sierteelt - DLV Plant Team Boomteelt)

Duidelijkheid

Om alle neuzen dezelfde richting in te krijgen is duidelijkheid vooraf volgens Van Dongen een vereiste: 'De vraag is: hoe krijg je de handen op elkaar? Dat willen mensen alleen als ze van tevoren weten: ik krijg er resultaat uit. Dus niet eerst een hoop geld uitgegeven voor zero resultaat. Als je nu zegt: volgend jaar betaal je een tientje meer voor dat middel, maar dan blijft het ook en kun je het ook weer toepassen, dan pas heb je de handen op elkaar.'

Samenwerking is ook voor Veltmans een 'must' om verder te komen: 'Ik denk dat je dat alleen met alle partijen samen kunt oplossen. Eén partij alleen gaat absoluut niet lukken. We zijn erover aan het stoeien van hoe dat er uit zou kunnen komen te zien, maar dat is niet van vandaag op morgen even geregeld. Het betekent dat er van alle kanten geld, tijd en energie in gestoken moet worden. Samen betreft alle partijen die er belang bij hebben, want anders kom je er niet uit.'

Wes Janssen (Technisch adviseur fruitteelt en boomteelt - Bayer)

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.boom-in-business.nl/artikel.asp?id=23-4351

Conclusie:

Het is lastig om een afsluitende conclusie te verbinden aan het probleem van de brede beschikbaarheid van middelen. Het grootste probleem is in ieder geval de zeer beperkte capaciteit in de sector die besteed kan worden aan beschikbaarheid voor de boomkwekerij. Waar de CTGB vorig jaar nog ongeveer 100 extra mensen heeft geworven om toelatingen op orde te krijgen en te houden, moet de boomteelt het doen met een CEMP met een beschikbaar van 0,2 fte. Dat is op zijn minst een ongelijke strijd. Daarnaast concluderen zowel de handel als de industrie dat echt leiderschap in dit dossier ontbreekt en dat zou toch op zijn minst een teken aan de wand moeten zijn.